

Hærens nummerplader gennem tiderne

1909 - 1925

Ved oprettelsen af Hærens tekniske Korps i 1909 fik Hæren indregistreret sit første motorkøretøj med en militær nummerplade, nemlig en Fiat 2 T lastvogn, der var anskaffet året forinden. Denne blev registreret med løbenummer "HtK. 1".

De først anvendte nummerplade havde hvid bundfarve og med sort skrift stod HtK. (Hærens tekniske Korps) efterfulgt af et løbenummer, og med en gylden krone ovenover (Fig. 1).

Fig. 1 – Opel P5 med 1. generations-nummerplade

Fig. 2 – Alvis Straussler AC3 til afprøvning i Danmark

Næste køretøj i rækken var en Napier 15/25 HK anskaffet i 1910, og indregistreret med løbenummer "HtK. 2". Ved udbruddet af første verdenskrig bestod hærens beholdning af to lastvogne, to personvogne og en motorcykel.

Hærens mærke ændres i perioden til et kronet, løvomkranset våbenskjold (Fig. 2).

1925 - 1930

I midten af 1920'erne fik forsvarrets emaljenummerplader med samme taldesign som på civile nummerplader (Fig. 3).

Fra 1931 og formodentlig frem til tyskernes konfiskation af Hærens motorkøretøjer ses nummerplader på panservogne (Fig. 4) og forsøgspanservogne hvor "PV" sandsynligvis betød "Panservogn" og "FP" "Forsøgspanser".

Fig. 3 – Lastvogn med 3. generations-nummerplade

Fig. 4 – Landsverk Lynx panservogn sidst i 1930'erne

1931 - 1973

Fra 1931 til 1973 havde hæren et system, hvor de enkelte regiment, afdelinger og skoler hver især blev tildelt en nummergruppe til deres køretøjer. Dette system gjorde, at man til hver en tid kunne afgøre hvorfra et køretøj kom.

Hensigten med nedenstående oversigt er at give et overblik over, hvilke nummergrupper de enkelte enheder har haft til rådighed i perioden. Oversigten vanskeliggøres en del af de store reorganiseringer og ny-oprettelser af enheder, som gennemførtes i perioden. Systemet blev indført i 1931 og gradvist udbygget. Med en skrivelse fra Krigsministeriet fra den 30. marts 1940 så systemet således ud:

Trainafdelingen	(Afdelingen)	1 - 899
Hærens tekniske Korps		900 - 999
1. Artilleriafdeling		1-000 - 1-999
2. Artilleriafdeling		2-000 - 2-999
5. Artilleriafdeling		5-000 - 5-999
6. Artilleriafdeling		6-000 - 6-999
7. Artilleriafdeling		7-000 - 7-999
8. Artilleriafdeling		8-000 - 8-999
10. Artilleriafdeling		10-000 - 10-999
12. Artilleriafdeling		12-000 - 12-999
13. Artilleriafdeling		13-000 - 13-999
14. Artilleriafdeling		14-000 - 14-999
Trainafdelingen til Livgarden		20-000 - 20-999
Trainafdelingen til 1. Regiment	(Danske Livregiment)	21-000 - 21-999
Trainafdelingen til 2. Regiment	(Slesvigske Fodregiment)	22-000 - 22-999
Trainafdelingen til 3. Regiment	(Prinsens livregiment)	23-000 - 23-999
Trainafdelingen til 4. Regiment	(Sjællandske Livregiment)	24-000 - 24-999
Trainafdelingen til 5. Regiment	(Falsterske Fodregiment)	25-000 - 25-999
Trainafdelingen til 6. Regiment	(Fynske Livregiment)	26-000 - 25-999
Trainafdelingen til 7. Regiment	(Jydske Fodregiment)	27-000 - 27-999
Trainafdelingen til Fodfolkspionerkommandoet		39-000 - 39-999
Trainafdelingen til 1. Pionerbataillon		41-000 - 41-999
Trainafdelingen til 2. Pionerbataillon		42-000 - 42-999
Trainafdelingen til Telegrafbataillonen		44-000 - 44-999
Gardehusarregimentet		50-000 - 50-999
Jydske Dragonregiment		51-000 - 51-999
Hærens Flyvetropper		60-000 - 60-999
Trainafdelingen til Bornholms Værn		70-000 - 70-999

Efter afslutningen på 2. verdenskrig indkøbte hæren materiel fra de engelske overskudslagre. Der blev indkøbt ca. 6000 køretøjer, hvoraf omkring de 2000 skulle anvendes ved Den Danske Brigade i Tyskland. På grund af den store efterspørgsel blev nummerpladerne ofte malet direkte på køretøjerne, og i en periode kunne man se køretøjer med både danske og engelske registreringsnumre.

Nummerpladen var af samme format som de civile (410 x 110 mm) og tallene var ca. 74 mm høje. Baggrundsfarven var rød og skriften hvid (Fig. 5 og 6). Når løbenummeret var fire- eller fem-cifret, var cifrene adskilt af en prik placeret mellem første og andet eller andet og tredje ciffer.

Fig. 5 – Willys MB med rød 3-cifret nummerplade

Fig. 6 - Ford F60L lastvogn med 5-cifret nummerplade

Fra 1946 til udgangen af 1950 var løbenumrene fordelt således:

Trainafdelingen	(Afdelingen)	1 - 799
Den motortekniske afdeling		800 - 999
1. Feltartilleriregiment		1-000 - 1-999
		2-000 - 2-999
		6-000 - 6-999
2. Feltartilleriregiment		4-000 - 4-999
		5-000 - 5-999
		11-000 - 11-999
		12-000 - 12-999
3. Feltartilleriregiment		3-000 - 3-999
		7-000 - 7-999
		8-000 - 8-999
		9-000 - 9-999
Luftværnsregimentet		10-000 - 10-999
		13-000 - 13-999
Artilleriets befalingsmandsskoler		19-000 - 19-999
Livgarden		20-000 - 20-999
1. Regiment	(Danske Livregiment)	21-000 - 21-999
2. Regiment	(Slesvigske Fodregiment)	22-000 - 22-999
3. Regiment	(Prinsens livregiment)	23-000 - 23-999
4. Regiment	(Sjællandske Livregiment)	24-000 - 24-999
5. Regiment	(Falsterske Fodregiment)	25-000 - 25-999
6. Regiment	(Fynske Livregiment)	26-000 - 25-999
7. Regiment	(Jydske Fodregiment)	27-000 - 27-999
Fodfolkets kornet- og løjtnantsskole		33-000 - 33-999
Fodfolkets sergent- og oversergentskole		34-000 - 34-999
Fodfolkspionerkommandoet		39-000 - 39-999
Trainafdelingen til Ingeniørregimentet		41-000 - 41-999
Telegrafbataillonen		44-000 - 44-999
Ingeniørtroppernes befalingsmandsskoler		49-000 - 49-999
Gardehusarregimentet		50-000 - 50-999
Jydske Dragonregiment		51-000 - 51-999
Rideskolen og rytteriets befalingsmandsskoler		59-000 - 59-999
Jydske Flyverafdeling		60-000 - 60-499
Sjællandske Flyverafdeling		60-500 - 60-999

Ukendt ¹		73-000 - 73-999
Ukendt ²		75-000 - 75-999
Den Danske Brigade i Tyskland:		
Den Danske Brigade - Stab		80-000 - 80-999
Den Danske Brigade - Fodfolksbataljon		81-000 - 81-999
Den Danske Brigade - Fodfolksbataljon		82-000 - 82-999
Den Danske Brigade – Pansrede enheder		83-000 - 83-999
Den Danske Brigade - Artilleri		84-000 - 84-999
Den Danske Brigade - Artilleri		85-000 - 85-999
Den Danske Brigade - Ingeniør- og telegraf		86-000 - 86-999
Den Danske Brigade - Luftværnsartilleri		87-000 - 87-999
Den Danske Brigade - Øvrige		88-000 - 88-999
Den Danske Brigade - Øvrige		89-000 - 89-999
Ukendt		180-000 - 189-999

Fra udgangen af 1950 og frem til systemets udfasning i 1973 var løbenumrene fordelt således:

Sjællandske Trainregiment		1 - 799
Den motortekniske afdeling		800 - 999
1. Feltartilleriregiment		1-000 - 1-999
2. Feltartilleriregiment		2-000 - 2-999
3. Feltartilleriregiment		3-000 - 3-999
4. Feltartilleriregiment		4-000 - 4-999
Sjællandske Luftværnsregiment		10-000 - 10-999
Jydske Luftværnsregiment		11-000 - 11-999
Artilleriets befalingsmandsskoler		19-000 - 19-999
Livgarden		20-000 - 20-999
1. Regiment	(Danske Livregiment)	21-000 - 21-999
2. Regiment	(Slesvigske Fodregiment)	22-000 - 22-999
3. Regiment	(Prinsens livregiment)	23-000 - 23-999
4. Regiment	(Sjællandske Livregiment)	24-000 - 24-999
5. Regiment	(Falsterske Fodregiment)	25-000 - 25-999
6. Regiment	(Fynske Livregiment)	26-000 - 25-999
7. Regiment	(Kongens Jydske Fodregiment)	27-000 - 27-999
8. Regiment	(Dronningens Livregiment)	28-000 - 28-999
9. Regiment	(Kongens Fodregiment)	29-000 - 29-999
10. Regiment	(Feltherrens Fodregiment)	30-000 - 30-999
Fodfolkets sergentskole		33-000 - 33-999
Fodfolkets korporalskole		34-000 - 34-999
Sjællandske Ingeniørregiment		41-000 - 41-999
Jydske Ingeniørregiment		42-000 - 42-999
Jydske Ingeniørregiment		43-000 - 43-999
Sjællandske Telegrafregiment		44-000 - 44-999
Jydske Telegrafregiment		45-000 - 45-999
Gardehusarregimentet		50-000 - 50-999
Jydske Dragonregiment		51-000 - 51-999
Bæltekøretøjer ved JDR		52-000 - 52-999
Bæltekøretøjer ved GHR		53-000 - 53-999
Panserskolen i Oksbøl		58-000 - 58-999
Pansertroppernes befalingsmandsskoler		59-000 - 59-999
Jydske Trainregiment		60-000 - 60-999

¹ Måske tidligere tyske køretøjer

² Måske køretøjer leveret under "Liberated manpower"

Forsyningstroppernes befalingsmandsskoler		61-000 - 61-999
Motorskolen		62-000 - 62-999
Ukendt		67-000 - 67-999
Bornholms Værn		70-000 - 70-999
Det Danske Kommando i Tyskland		80-000 - 89-000
Den Motortekniske Afdeling		99-000 - 99-999

Hæren gennemgik nærmest konstant reorganiseringer i perioden. Derfor har hele paletten ikke været i brug samtidig. Det skal også nævnes at GHR og JDR i sommeren 1960 overførte bælte-køretøjerne til 52 og 53 serien.

1973 til dato

I 1973 indførtes det system som anvendes i skrivende stund (2022). Der anvendes en sort aluminiumsplade (410 x 110 mm) med værnsmærkes mærke til venstre og med hvid skrift et femcifret løbenummer med et punktum efter andet ciffer. (Fig. 8)

Fig. 7 – Bedford MJP2 med hærmærke som værnsmærkning

Fig. 8 - Piranha V med værnsmærkes afmærkning

Fra starten og frem til år 2008 havde hvert værn sit eget mærke. Hæren havde et laurbæromkranset kronet rigsvåben (Fig. 7), Søværnet et kronet anker, og Flyvevåbnet et vinget og kronet rigsvåben.

Disse udgik officielt i 2008, og blev erstattet af et værnsmærkes mærke, der forestiller et kronet kvadratisk Dannebrog omgivet af tre cirkelslag - alt sammen farvet i guld.

Almindeligvis er nummerpladerne rektangulære, men på motorcykler og visse typer af anhængere er nummerpladerne kvadratiske (230 x 230 mm). Mærket og de to første cifre er her placeret på den øverste linje og punktum samt de tre sidste cifre på den nederste.

Der er i dette system ingen systematik i, hvordan løbenumrene tildeles. Dog er nummerserien 98.000 – 98.999 forbeholdt leasede, lejede og test-køretøjer, og 99.000 – 99.999 er prøvenumre.

Tak til Brian Brodersen for konstruktive indspark.

Kilder:

Hærens røde nummerplader, Brian Brodersen, 2010
Hærens motorisering og genopbygning 1943-50, Claus Bonnesen, Syddansk Universitet, 2008
Dronningens Tro Regimenter, Ole A. Hedegaard, Det Kongelige Garnisonsbibliotek, 1992
Automobilerne i Hæren 1908-1983, Frank Pedersen, 1983
Love og bestemmelser for hæren 18. hæfte Krigsministeriet, 1950